

UCHWAŁA NR 566/2010
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 12 marca 2010 r.

w przedmiocie potrzeby zmiany ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa.

Krajowa Rada Sądownictwa apeluje o podjęcie działań zmierzających do nowelizacji ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa zgodnie z projektem, który stanowi załącznik do uchwały.

USTAWA

z dnia r.

o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

(Dz. U. z dnia r.)

Art. 1. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2010 Nr 11, poz. 67) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 ust. 1:

a) po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) opiniuje kandydatów na stanowiska w międzynarodowych lub ponadnarodowych organach sądowych,”

b) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) wybiera rzecznika dyscyplinarnego sędziów sądów powszechnych i rzecznika dyscyplinarnego sędziów sądów wojskowych,”

2) w art. 2 ust. 2 pkt 4 - 6 otrzymują brzmienie:

„4) opiniuje projekty aktów normatywnych dotyczących sądownictwa i sędziów, a także kształcenia sędziów i kandydatów na sędziów,

5) opiniuje programy szkolenia na aplikacji ogólnej i sędziowskiej, zakres i sposób przeprowadzania konkursów na aplikację ogólną oraz przeprowadzania egzaminów sędziowskich, programy i przebieg stażu na stanowiskach asystenta sędziego i referendarza sądowego,

6) opiniuje programy szkolenia i doskonalenia zawodowego sędziów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów, kuratorów sądowych, urzędników sądów oraz programy realizowanych innych zadań związanych z doskonaleniem kadr sądów przygotowywane przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury oraz rozpatruje sprawozdania z realizacji tych programów; zalecenia zawarte

w opiniach Rady mają charakter wiążący.”

3) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego i Minister Sprawiedliwości są członkami Rady przez okres pełnienia tych funkcji.”

4) w art. 10 ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) powołania sędziego na inne stanowisko sędziowskie, z wyjątkiem powołania sędziego sądu rejonowego na stanowisko sędziego sądu okręgowego,”

5) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. 1. Rada powołuje ze swego grona członków Prezydium Rady, każdego z nich na czteroletnią kadencję. W skład Prezydium Rady wchodzi: przewodniczący, dwóch wiceprzewodniczących i trzech członków. Członkowie Prezydium Rady nie mogą sprawować swoich funkcji dłużej niż dwie kadencje. Ponadto Rada powołuje rzecznika prasowego.

2. Prezydium Rady, kieruje pracami Rady oraz jest organem zapewniającym jej właściwe funkcjonowanie w czasie między posiedzeniami plenarnymi, w szczególności przygotowuje projekt porządku posiedzeń plenarnych Rady.

3. W nagłych przypadkach, wymagających podjęcia działań między posiedzeniami plenarnymi Rady, Prezydium Rady może w jej imieniu podejmować czynności niezastrzeżone ustawowo do kompetencji Rady.

4. W razie podjęcia przez Prezydium Rady czynności w trybie określonym w ust. 3, przewodniczący przedstawia sprawę Radzie na najbliższym posiedzeniu plenarnym.

5. Przewodniczący reprezentuje Radę oraz organizuje jej pracę, a w szczególności:

- 1) zwołuje posiedzenia Rady, przewodniczy obradom i czuwa nad ich przebiegiem,
- 2) podpisuje w imieniu Rady uchwały i inne pisma,
- 3) wydaje zarządzenia o sprostowaniu oczywistych omyłek pisarskich w uchwałach Rady i ich uzasadnieniach,
- 4) przedstawia Radzie wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy,
- 5) wykonuje czynności zlecone przez Radę.

6. Wiceprzewodniczący Rady:

- 1) w czasie nieobecności przewodniczącego wykonują w jego zastępstwie czynności wymienione w ust. 5,

2) wykonują ponadto inne czynności z upoważnienia przewodniczącego.

7. Podział czynności, o których mowa w ust. 6, między wiceprzewodniczących ustala przewodniczący, podział ten może mieć charakter stały lub czasowy.

8. W razie nieobecności przewodniczącego i wiceprzewodniczących, posiedzeniom Rady przewodniczy i podpisuje w imieniu Rady uchwały i inne pisma najstarszy wiekiem członek Prezydium Rady.”.

6) po art. 11 dodaje się art. 11a-11d w brzmieniu:

„Art. 11a. 1. Pierwsze posiedzenie Rady po zwolnieniu stanowiska przewodniczącego zwołuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, który przewodniczy obradom do czasu wyboru nowego przewodniczącego.

2. W razie zwolnienia stanowiska wiceprzewodniczącego lub innego członka Prezydium Rady, Rada dokonuje wyboru uzupełniającego na najbliższym posiedzeniu.

3. Wybór przewodniczącego, wiceprzewodniczących i innych członków Prezydium Rady przeprowadza się oddzielnie, przy nieograniczonej liczbie kandydatów.

4. Jeżeli w pierwszym głosowaniu żaden z kandydatów nie otrzyma wymaganej większości głosów, w każdym kolejnym głosowaniu wyklucza się kandydata, który w poprzednim głosowaniu uzyskał najmniejszą liczbę głosów.

5. Do powołania rzecznika prasowego przepisy ust. 2–4 stosuje się odpowiednio.

Art. 11b. Rada wybiera rzecznika dyscyplinarnego sędziów sądów powszechnych na pierwszym posiedzeniu po zgłoszeniu kandydatów przez zgromadzenia ogólne sędziów wszystkich apelacji oraz rzecznika dyscyplinarnego sędziów sądów wojskowych po zgłoszeniu co najwyżej dwóch kandydatów przez zgromadzenie sędziów sądów wojskowych, przepisy art. 11a ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.

Art. 11c. 1. Rada powołuje ze swego składu stałe komisje:

1) komisję do spraw odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, której zadaniem jest analizowanie wyroków sądów dyscyplinarnych, składanie Radzie wniosków w przedmiocie żądania podjęcia czynności dyscyplinarnych, zaskarżania orzeczeń sądów dyscyplinarnych i rzeczników dyscyplinarnych oraz wznowienia postępowania dyscyplinarnego,

2) komisję budżetową, której zadaniem jest coroczne:

a) projektowanie uchwały zawierającej plan dochodów i wydatków Rady oraz uchwały zawierającej wniosek, o którym mowa w art. 178 § 3

ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, ze zm.),

- b) badanie danych zawartych w oświadczeniach prezesów sądów apelacyjnych oraz prezesów wojskowych sądów okręgowych o ich stanie majątkowym celem dokonania przez Radę analizy tych oświadczeń do dnia 30 czerwca każdego roku,
- 3) komisję do spraw wizytacji i lustracji, której zadaniem jest przygotowanie projektów uchwał w sprawach przeprowadzenia wizytacji sądu albo jego jednostki organizacyjnej, lustracji działalności sądu albo lustracji pracy sędziego,
- 4) komisję do spraw etyki zawodowej sędziów, której zadaniem jest przygotowywanie projektów uchwał dotyczących zbioru zasad etyki zawodowej sędziów oraz przestrzegania tych zasad.

2. Rada może powoływać inne komisje problemowe.

Art. 11d. Rada używa pieczęci z wizerunkiem godła Rzeczypospolitej Polskiej.”

7) w art. 12:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Rada podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów, w głosowaniu jawnym. Na żądanie członka Rady głosowanie jest tajne. Bezwzględną większość uzyskuje wniosek, za którym oddano więcej niż połowę ważnych głosów.”,

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a-4c w brzmieniu:

„4a. Członek jest wyłączony z mocy prawa w sprawach:

- 1) które jego dotyczą,
- 2) w których pozostaje z osobą, której sprawa podlega rozpatrzeniu w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy oddziałuje na jego prawa lub obowiązki,
- 3) swego małżonka, krewnych lub powinowatych w linii prostej, krewnych bocznych do czwartego stopnia i powinowatych bocznych do drugiego stopnia,
- 4) osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli oraz w sprawach, w których był lub jest jeszcze pełnomocnikiem.

4b. Powody wyłączenia trwają także po ustaniu uzasadniającego je małżeństwa, przysposobienia, opieki lub kurateli.

4c. Ponadto wyłączeniu podlega członek na jego żądanie lub na wniosek osoby, której sprawa podlega rozpatrzeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności członka w danej sprawie.”,

c) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Rada określa w regulaminie szczegółowy tryb swojego działania.”.

8) po art. 12 dodaje się art. 12a-12o w brzmieniu:

Art. 12a. Postępowanie Rady w sprawach indywidualnych dotyczy w szczególności:

- 1) rozpatrywania i oceny kandydatów do pełnienia urzędu sędziowskiego,
- 2) przedstawiania Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosków o powołanie sędziów,
- 3) rozpatrywania i rozstrzygania wniosków w przedmiocie przeniesienia sędziego w stan spoczynku,
- 4) rozpatrywania i rozstrzygania wniosków w przedmiocie stwierdzenia okoliczności wymienionych w art. 7 ust. 1 pkt 1-5, ust. 2 i ust. 3 oraz art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1997 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 1998 r. Nr 98, poz. 607 ze zm.).

Art. 12b. 1. Pisma w sprawach rozpatrywanych przez Radę doręcza się uczestnikom postępowania za zwrotnym poświadczeniem odbioru.

2. Uchwały Rady doręcza się w odpisach uwierzytelnionych przez Biuro Rady.
3. Akta spraw są dostępne dla uczestników postępowania w godzinach pracy Biura Rady z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony informacji niejawnych oraz ochrony danych osobowych. Uczestnicy postępowania mogą przeglądać udostępnione akta spraw oraz sporządzać na swoje potrzeby odpisy lub wyciągi z tych akt. Na pisemny wniosek uczestnik postępowania może otrzymać odpisy i wyciągi z akt, z potwierdzeniem przez Biuro Rady ich zgodności z oryginałami.

Art. 12c. 1. Po zapoznaniu się z wnioskiem w sprawie indywidualnej przewodniczący wydaje zarządzenie. W razie braków wniosku uniemożliwiających jego rozpatrzenie, przewodniczący zarządza jego uzupełnienie w wyznaczonym terminie, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.

2. Jeżeli do rozpatrzenia indywidualnej sprawy są niezbędne akta osobowe, przewodniczący zwraca się o ich przedstawienie Radzie. Właściwy organ lub

instytucja obowiązana jest niezwłocznie przedstawić akta Radzie.

Art. 12d. 1. Sprawy indywidualne są przygotowywane na posiedzenia plenarne w zespołach w składzie 3-7 członków Rady wyznaczanych przez przewodniczącego. Zespół wybiera referentów poszczególnych spraw.

2. Członkami zespołu nie mogą być sędziowie sądu, którego dotyczy sprawa, ani sędziowie sądu położonego w okręgu sądowym obejmującym ten sąd.

3. Członek Rady może zostać wyłączony przez Radę na swój wniosek ze składu zespołu.

Art. 12e. 1. Referent przedstawia zespołowi stan sprawy oraz proponuje treść stanowiska.

2. Zespół ocenia w pierwszej kolejności, czy materiały sprawy są wystarczające do zajęcia stanowiska i w razie stwierdzenia braków przedstawia sprawę przewodniczącemu celem zarządzenia ich uzupełnienia. Zakres uzupełnienia wniosku powinien być ściśle określony. Jeżeli przewodniczący nie podziela stanowiska zespołu, przedstawia sprawę Radzie.

3. W razie niestwierdzenia braków wniosku, zespół zajmuje stanowisko co do jego merytorycznego załatwienia.

4. Zespół podejmuje decyzje większością głosów, przy czym w razie równej liczby głosów decyduje głos referenta.

5. Po głosowaniu sporządza się protokół, który zawiera wymienienie nazwisk członków zespołu ze wskazaniem referenta, określenie przedmiotu sprawy oraz daty posiedzenia, treść zajętego stanowiska oraz podpisy członków zespołu. Na żądanie członka zespołu w protokole wskazuje się sposób głosowania przez poszczególnych członków zespołu.

Art. 12f. 1. W uzasadnionych przypadkach, Rada z własnej inicjatywy lub na wniosek zespołu zarządza przeprowadzenie rozmowy z uczestnikiem postępowania lub innymi osobami. Rozmowę przeprowadzają członkowie zespołu, przewodniczący lub osoba przez niego wyznaczona.

2. Rada może zdecydować o wysłuchaniu uczestnika postępowania lub innych osób na posiedzeniu plenarnym.

Art. 12g. 1. W sprawach indywidualnych Rada podejmuje uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób.

2. Sprawy indywidualne umieszczone w porządku obrad przedstawia na

posiedzeniu plenarnym referent lub w jego zastępstwie inny członek zespołu. Referent przedstawia zwięźle stan sprawy, zaznaczając okoliczności istotne dla podjęcia uchwały przez Radę, stanowisko zespołu oraz odpowiada na pytania członków Rady.

3. W uzasadnionych przypadkach Rada może zażądać uzupełnienia materiałów sprawy. Przepisy art. 12c ust. 1 oraz art. 12e ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 12h. Rada umarza postępowanie, jeżeli podjęcie uchwały stało się zbędne lub niedopuszczalne.

Art. 12i. 1. W przypadku rozpatrywania kandydatur do pełnienia urzędu sędziowskiego dokumentacja obejmuje w szczególności:

- 1) dokumenty związane ze zgłoszeniem kandydata,
- 2) ocenę kwalifikacji kandydata sporządzoną przez prezesa lub innego sędziego właściwego sądu albo sędziego wizytatora,
- 3) opinię kolegium właściwego sądu,
- 4) wyciąg z protokołu właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów,
- 5) opinie służbowe lub zawodowe przełożonego lub organu samorządu zawodowego.

2. Do dokumentacji, o której mowa w ust. 1, mogą być dołączone przez kandydata listy rekomendujące, wykazy publikacji i inne dokumenty uzasadniające zgłoszenie kandydata.

Art. 12j. 1. Ocenę kwalifikacji kandydatów na stanowiska sędziowskie, o której mowa w art. 12i ust. 1 pkt 2 przeprowadza się analizując predyspozycje kandydata do pełnienia urzędu sędziowskiego.

2. Ocena kwalifikacji kandydatów obejmuje:

- 1) staż pracy oraz pełnione funkcje, osiągnięcia zawodowe, w tym publikacje,
- 2) analizę wybranych dokumentów, w tym pism procesowych sporządzonych przez kandydata w okresie ostatnich 3 lat,
- 3) terminowość podejmowania czynności,
- 4) kulturę osobistą, umiejętność podejmowania decyzji i samodzielnej organizacji pracy, stosunek do innych osób, w tym współpracowników, a także informacje o zachowaniu kandydata w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz informacje o aktywności społecznej,

- 5) informacje dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej i służbowej.
3. W przypadku kandydatów będących sędziami ocena kwalifikacji obejmuje nadto:
- 1) obciążenie pracą i efektywność w załatwianiu spraw,
 - 2) stabilność orzecznictwa,
 - 3) terminowość podejmowania czynności sądowych, w tym sporządzania uzasadnień,
 - 4) przebieg pracy w czasie delegacji w innym sądzie,
 - 5) informacje dotyczące rozpoznanych skarg w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179 poz. 1843 ze zm.),
 - 6) informacje dotyczące zwróconych uwag i wytkniętych uchybień, określonych w odrębnych przepisach,
4. Przepisy ust. 3 stosuje się odpowiednio do kandydatów będących referendarzami sądowymi lub prokuratorami.

Art. 12k Prezes sądu zapoznaje kandydata z dokumentacją, o której mowa w art. 12i. Kandydat ma prawo złożyć w terminie dwóch tygodni od daty zapoznania się z dokumentacją pisemne uwagi i zastrzeżenia.

Art. 12l. 1. Wniosek w przedmiocie przeniesienia sędziego w stan spoczynku powinien zawierać uzasadnienie.

2. Do wniosku powinny być dołączone dowody uzasadniające okoliczności stanowiące, zgodnie z ustawą, podstawę przeniesienia sędziego w stan spoczynku, a w szczególności:
 - 1) orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz komisji lekarskiej jeśli zostało wydane,
 - 2) szczegółowe zestawienie okresów niepełnienia służby ze względu na chorobę i urlop dla poratowania zdrowia,
 - 3) zaświadczenia lekarskie i orzeczenia dotyczące stanu zdrowia sędziego.
3. Do wniosku o przeniesienie sędziego w stan spoczynku ze względu na zmianę ustroju sądów lub zmianę granic okręgów sądowych powinny być dołączone dokumenty wykazujące te okoliczności wraz z wyjaśnieniem przyczyn nieprzeniesienia sędziego do innego sądu.

Art. 12m. Wniosek o powrót na stanowisko sędziego powinien zawierać uzasadnienie wraz ze stosownymi dokumentami.

Art. 12n. 1. O wszczęciu lub odmowie uwzględnienia wniosku w przedmiocie stwierdzenia okoliczności wymienionych w art. 7 ust. 1 pkt 1-5, ust. 2 i ust. 3 oraz w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1997 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 1998 r. Nr 98, poz. 607 ze zm.) Rada rozstrzyga w drodze uchwały.

2. Odpis uchwały doręcza się wnioskodawcy oraz zainteresowanemu sędziemu lub członkowi jego rodziny wraz z odpisem wniosku. Odpis uchwały o wszczęciu postępowania doręcza się również jednostce organizacyjnej wypłacającej uposażenie sędziowskie lub uposażenie rodzinne.

3. Doręczając sędziemu lub członkowi jego rodziny odpis uchwały o wszczęciu postępowania, Rada udziela pouczenia o treści art. 7 ust. 3 ustawy, o której mowa w ust. 1, wzywając do złożenia wyjaśnień na piśmie oraz wniosków dowodowych, i wyznacza w tym celu odpowiedni termin.

Art. 12o. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w art. 12n ust. 3, i po przeprowadzeniu przez zespół postępowania wyjaśniającego, na podstawie przedstawionych dowodów Rada podejmuje uchwałę w przedmiocie wniosku stwierdzającą okoliczności, o jakich mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1-5, ust. 2 i ust. 3 oraz w art. 8 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 12n ust. 1, lub odmawiającą ich stwierdzenia.”

9) art. 13 otrzymuje brzmienie:

„Art. 13. 1. Osoba, której praw lub obowiązków dotyczy uchwała, wydana w indywidualnej sprawie, może odwołać się od niej do Sądu Najwyższego, z powodu sprzeczności z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Odwołanie nie przysługuje w sprawach określonych w art. 2 ust. 1 pkt 6 oraz w art. 10a ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39 ze zm.).

2. W sprawach indywidualnych, w których przysługuje odwołanie, uchwałę Rady wraz z uzasadnieniem doręcza się osobie, której praw lub obowiązków dotyczy uchwała wraz z pouczeniem o sposobie wniesienia

odwołania do Sądu Najwyższego.

3. Uzasadnienie sporządza się w terminie miesiąca od wydania uchwały.
4. Termin do wniesienia odwołania od uchwały wynosi trzydzieści dni od doręczenia uchwały z uzasadnieniem.
5. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem przewodniczącego Rady.
6. Rozpoznając sprawę, Sąd Najwyższy uchwałę Rady uchyla i sprawę przekazuje Radzie do ponownego rozpatrzenia albo oddala odwołanie.
7. W zakresie nieuregulowanym do postępowania przed Sądem Najwyższym stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej.”.

10) po art. 13 dodaje się art. 13a w brzmieniu:

Art. 13a. 1. Rada podejmuje uchwały i dokonuje wyboru w drodze głosowania.

2. Rada może w przypadku ujawnienia nowych okoliczności, z urzędu lub na wniosek zainteresowanej osoby ponownie rozpatrzyć sprawę. Po powołaniu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej kandydata przedstawionego przez Radę nie jest dopuszczalne ponowne rozpatrzenie jego sprawy.
3. W sprawie dotyczącej powołania do pełnienia urzędu sędziowskiego z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie może wystąpić Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.
4. O ponownym rozpatrzeniu bądź jego odmowie Rada rozstrzyga w drodze uchwały.
5. W sprawie dotyczącej powołania na stanowisko sędziowskie podjęcie uchwały w sprawie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziowskiego następuje w razie nieotrzymania przez kandydata wymaganej większości głosów.
6. Powtórzenie głosowania może nastąpić w przypadku naruszenia zasad postępowania, na podstawie uchwały Rady podjętej na wniosek członka Rady zgłoszony w terminie określonym do zgłaszania zastrzeżeń do protokołu posiedzenia.
7. Przewodniczący ustala wyniki głosowania.”.

11) w ust. 1 art. 15 zdanie 2 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się słowa:

„oraz rzecznikowi dyscyplinarnemu sędziów sądów wojskowych.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz.

U. Nr 226, poz. 1676, ze . zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) pkt 5 w § 3 art. 10 otrzymuje brzmienie:

„5) wybór dwóch kandydatów na rzecznika dyscyplinarnego oraz wybór zastępcy rzecznika spośród sędziów sądów wojskowych;”

2) w art. 40:

a) § 2 uchyla się;

b) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Zgromadzenie zgłasza Krajowej Radzie Sądownictwa co najwyżej dwóch wybranych kandydatów na rzecznika dyscyplinarnego, najpóźniej na trzy miesiące przed upływem kadencji albo w terminie miesiąca od jego ustąpienia.”

Art. 3. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.):

1) uchyla się art. 59,

2) w art. 70 po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. Od orzeczenia lekarza orzecznika, o którym mowa w § 1 i 2, zainteresowanemu sędziemu przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w ciągu 14 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia.”

3) Art. 77 § 2. otrzymuje brzmienie:

„§ 2 Minister Sprawiedliwości deleguje sędziego, za jego zgodą, na wniosek Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia czynności w Biurze tej Rady.”.

Art. 4. Przepisy ustawy stosuje się do postępowań wszczętych i niezakończonych do dnia jej wejścia w życie.

Art.5. Kadencja członków Prezydium Rady powołanych na podstawie dotychczasowych

przepisów trwa do końca okresu powołania.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw ma na celu przede wszystkim wykonanie wyroków Trybunału Konstytucyjnego z dnia:

1) 19 listopada 2009 roku sygn. akt K 62/07 stwierdzającego niezgodność art. 12 ust. 6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, w zakresie, w jakim zawiera zwrot „i postępowania przed Radą” z art. 187 ust. 4 w związku z art. 2 Konstytucji,

2) 27 maja 2008 roku sygn. SK 57/06 stwierdzającego niezgodność art. 13 ust. 2 zdanie drugie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa w zakresie, w jakim dotyczy art. 2 ust. 1 pkt 3 w związku z pkt 2 tej ustawy z art. 45 ust. 1 i z art. 77 ust. 2 w związku z art. 60 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

3) 16 kwietnia 2008 roku sygn. akt K 40/07 stwierdzającego m.in. niezgodność art. 2a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa z art. 2, art. 178 ust. 1, art. 183 ust. 1, art. 186 i art. 187 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, w części obejmującej zwrot „Przedstawiciel może wyrażać stanowisko w każdej sprawie” z art. 2 i art. 187 ust. 1 i 4 Konstytucji oraz niezgodność art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, w części obejmującej zwrot „w głosowaniu jawnym” z art. 2 i art. 186 ust. 1 Konstytucji,

4) 29 listopada 2007 roku sygn. akt SK 43/06 stwierdzającego m.in. niezgodność art. 2 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa z art. 60 Konstytucji.

Ponadto projekt zawiera szereg zmian o charakterze porządkowym, które wynikają nie tylko z konieczności wykonania w/w wyroków Trybunału Konstytucyjnego, ale także z potrzeby dostosowania obecnie obowiązujących przepisów do aktualnego stanu prawnego, zasadniczo różnego od tego, który obowiązywał w okresie, w którym uchwalano ustawę z

dnia 27 lipca 2001 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 67) o Krajowej Radzie Sądownictwa (zwanej dalej „UKRS”). Dotychczasowe zmiany uchwalone po wejściu w życie tej ustawy nie miały tak dogłębnego charakteru i stanowiły jedynie fragmentaryczne podejście do problematyki funkcjonowania Krajowej Rady Sądownictwa (zwanej dalej „Radą”) – organu z mocy art. 186 ust. 1 stojącego na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Nadto część z nich, jak wynika z powołanych wyżej wyroków Trybunału Konstytucyjnego spotkała się z negatywną oceną pod względem ich konstytucyjności. Z uwagi na powyższe oraz utratę mocy obowiązującej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 listopada 2007 roku w sprawie szczegółowego trybu działania Krajowej Rady Sądownictwa oraz postępowania przed Radą (zwanego dalej „rozporządzeniem”), która zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 listopada 2009 roku sygn akt K 62/07 nastąpi z dniem 1 grudnia 2010 roku przedstawiony projekt zasługuje na potraktowanie jako priorytetowy.

Celem proponowanych zmian jest także uzupełnienie przepisów UKRS o niezbędne regulacje związane z wejściem w życie ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz.U. Nr 26 poz. 157 ze zm., zwanej dalej „UKSSiP”). Nie uwzględniono wówczas potrzeby dostosowania tej ustawy do wymogów stawianych opinią nr 4 Rady Konsultacyjnej Sędziów Europy - CCJE - do wiadomości Komitetu Ministrów Rady Europy, dotyczących właściwego szkolenia wstępnego oraz ustawicznego sędziów na poziomie krajowym i europejskim z 27 listopada 2003 roku (zwaną dalej „opinią CCJE Nr 4”)¹, a także Europejskiej Karty Ustawowych Zasad Dotyczących Sędziów (przyjętej na wielostronnym spotkaniu poświęconym statutowi sędziowskiemu w Europie zorganizowanym przez Radę Europy między 8 a 10 lipca 1998 roku, dalej zwaną „Kartą”)² oraz do Zalecenia nr R (94) 12 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich dotyczącego niezawisłości, sprawności i roli sędziów (przyjęte przez Komitet Ministrów w dniu 13 października 1994 roku, dalej zwane „Zaleceniem”)³. Są to podstawowe dla sądownictwa dokumenty Rady Europy, dotyczące standardów demokratycznego państwa prawnego.

Ponadto UKRS ze względu na nowelizację ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o

1 http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccje/textes/Avis_en.asp

2 Wersja angielskojęzyczna: http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_cooperation/legal_professionals/judges/instruments_and_documents/charte%20eng.pdf tłumaczenie: http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_cooperation/legal_professionals/judges/instruments_and_documents/Charter%20Poland.pdf

3 Wersja angielskojęzyczna: [http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_cooperation/administrative_law_and_justice/texts/%26_documents/Conv_Rec_Res/Recommendation\(94\)12.asp#TopOfPage](http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_cooperation/administrative_law_and_justice/texts/%26_documents/Conv_Rec_Res/Recommendation(94)12.asp#TopOfPage) tłumaczenie: http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_cooperation/legal_professionals/judges/instruments_and_documents/R%2894%2912%20Poland.pdf

Prokuraturze (Dz.U. z 2008 r. Nr 7 poz. 39 ze zm) przeprowadzoną ustawą z dnia 9 października 2009 roku o zmianie ustawy o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 178 poz. 1375) wymaga zmian.

Projekt zakłada, również nowelizację ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98 poz. 1070 ze zm.) i ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz.U. z 2007 roku, Nr 226 poz. 1676 ze zm) - zwanych dalej odpowiednio „USP” i „USW”. Projektowane zmiany USW są konsekwencją projektowanego ujednoczenia uprawnień Rady w procedurze wyboru rzecznika dyscyplinarnego sędziów sądów wojskowych i powszechnych. Zmiany w USP prowadzą natomiast do uzyskania spójności między ustrojową pozycją Rady a uprawnieniami Ministra Sprawiedliwości oraz zrównaniem zasad dotyczących sędziów w procedurze oceny niezdolności do pracy z ogólnymi zasadami obowiązującymi w tym zakresie.

Mając powyższe na uwadze, do UKRS proponuje się wprowadzenie następujących zmian:

Art. 1 pkt 1 projektu

W art. 2 ust. 1 UKRS dodany pkt 3a poszerza katalog opiniowanych przez Krajową Radę Sądownictwa kandydatów na stanowiska w pozakrajowych organach sądowych w związku z członkostwem Polski w Unii Europejskiej, zwiększoną aktywnością Polski na arenie międzynarodowej i wynikającymi z tego nowymi zadaniami stawianymi wymiarowi sprawiedliwości. Objęcie procedurą zasięgnięcia opinii Rady w stosunku do kandydatów na stanowiska w międzynarodowych lub ponadnarodowych organach sądowych uwarunkowane jest doświadczeniem tego organu oraz jego konstytucyjnym umocowaniem do stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, a także dokonywaniem doboru na stanowiska sędziowskie. Realizacja wskazanego art. 186 ust. 1 i art. 179 Konstytucji RP zadania powinna przejawiać się także w możliwości wyrażania przez ten organ opinii co do zgłaszanych kandydatów do piastowania stanowisk w organach sądowych ważnych dla międzynarodowego i ponadnarodowego wymiaru sprawiedliwości. Konstytucja jest także w tym zakresie najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej i dlatego art. 186 ust. 1 w zakresie instytucji międzynarodowych, których członkiem jest Polska powinien znajdować swój wyraz. Nadto z racji sądowego charakteru tychże organów (np.: Trybunał

Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Europejski Trybunał Praw Człowieka) zasadnym jest umożliwienie Krajowej Radzie Sądownictwa opiniowanie kandydatów do piastowania w nich stanowisk.

Projektowany art. 2 ust. 1 pkt 6 UKRS obejmie poza wyborem rzecznika dyscyplinarnego sędziów sądów powszechnych także wybór rzecznika dyscyplinarnego sędziów sądów wojskowych. Ustawa w obecnym brzmieniu daje Krajowej Radzie Sądownictwa jedynie prawo do wyboru rzecznika dyscyplinarnego sędziów sądów powszechnych, co wobec jednakowej ustrojowej pozycji Rady względem sądów powszechnych i wojskowych (oraz sędziów tychże sądów) nie znajduje uzasadnienia.

Art. 1 pkt 2 projektu

Projektowane art. 2 ust. 2 pkt 4 - 6 UKRS otrzymują brzmienie skorelowane z terminologią użytą w art. 2 UKSSiP oraz konstytucyjnym umocowaniem Rady do stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów interpretowanym zgodnie z podstawowymi wytycznymi Rady Europy.

Ujednolicenie terminologii usunie ewentualne wątpliwości dotyczące kompetencji Krajowej Rady Sądownictwa do wyrażania opinii odnośnie do projektów aktów normatywnych związanych z kształceniem sędziów i kandydatów na sędziów.

Zmiana ta także wykonuje opinię CCJE Nr 4, która wskazuje na istotność szkoleń sędziowskich (kandydatów na sędziów i sędziów piastujących urząd) dla niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów. Nadto opinia ta jednoznacznie wskazuje, że organem odpowiedzialnym za szkolenia wstępne i ustawiczne powinien być organ składający się co najmniej w połowie z sędziów (paragraf 13 opinii CCJE Nr 4).

Opinia CCJE Nr 4 wraz z Kartą oraz Zaleceniem rysują wyraźne cele przed ustawodawcą, których realizację, z perspektywy UKRS zakłada niniejszy projekt. Karta w pkt 1.3 i 2.3 wprost ustanawia jako zasadę, iż ustawy muszą zawierać postanowienia, dotyczące prawa organu, którego skład co najmniej w 50% stanowią sędziowie wybierani przez sędziów (w Polsce jest to Krajowa Rada Sądownictwa) do zapewnienia właściwego programu szkolenia i takiej jego organizacji, które pozwolą zrealizować wymagania otwartego umysłu, fachowości i bezstronności - elementów związanych z wykonywaniem obowiązków sędziego.

Powyższe postanowienia Karty mają kluczowe znaczenie dla pozycji ustrojowej Krajowej Rady Sądownictwa – jej niezależności od egzekutywy i legislatywy oraz interpretacji wyznaczonego jej zadania stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów i szczególnej roli Rady w procesie kształcenia sędziów i kandydatów na sędziów.

W tym miejscu zaznaczyć trzeba, iż pkt 1.3 Karty w brzmieniu oryginalnym⁴ brzmi:

*„In respect of every decision affecting the selection, recruitment, appointment, career progress or termination of office of a judge, the statute envisages the intervention of an authority **independent of the executive and legislative powers** within which at least one half of those who sit are judges elected by their peers following methods guaranteeing the widest representation of the judiciary.”*

Prawidłowo przetłumaczony pkt. 1.3 Karty powinien brzmieć:

*„W odniesieniu do każdej decyzji mającej wpływ na selekcję, rekrutację, powołanie, rozwój kariery lub zakończenie służby przez sędziego, statut przewiduje interwencję **organu niezależnego od organów władzy wykonawczej i ustawodawczej**, w którym co najmniej połowa zasiadających to sędziowie wybierani przez innych sędziów, zgodnie z zasadami gwarantującymi jak najszerszą reprezentację sądownictwa.”*

Natomiast tłumaczenie tej jednostki redakcyjnej Karty zamieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości⁵ brzmi:

*„Każda decyzja dotycząca selekcji, rekrutacji, powołania na stanowisko, kariery zawodowej czy zakończenia służby przez sędziego musi być podejmowana z udziałem **niezależnego organu, posiadającego uprawnienia legislacyjne i wykonawcze**, którego skład co najmniej w 50% stanowią sędziowie wybierani przez sędziów.”*

Znaczenie tejże nieścisłości przejawia się w aktualnym brzmieniu UKSSiP, gdyż ta ustawa ukształtowała model szkolenia zapewniając niezwykle szerokie kompetencje Ministrowi Sprawiedliwości. W szczególności nadzór w szerokim zakresie nad Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury, nadawanie jej statutu, uprawnienia odnoszące się do dyrektora tej jednostki, nie regulowane przez ustawę bliżej żadnych kwestii dotyczących szkoleń zawodowych sędziów (...), w tym organizacji działalności szkoleniowej, sposobu i

4 http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/legal_professionals/judges/instruments_and_documents/charte%20eng.pdf

5 http://ms.gov.pl/ue_koop/re_ekuzds.doc

trybu jej realizacji, pozostawiono tym samym w gestii Ministra Sprawiedliwości⁶. UKSSiP wydaje się wadliwie ustanowiła zasadę, iż organem odpowiedzialnym za nabór i kształcenie wstępne oraz ustawiczne jest organ władzy wykonawczej.

Regulacje karty odsyłające do pkt 1.3, a dotyczące szkoleń sędziowskich (wstępnych i ustawicznych – odpowiednio pkt 2.3⁷ i 4.4⁸) nabierają przy poprawnym tłumaczeniu tego punktu zupełnie innego znaczenia. W wymiarze instytucjonalnym i merytorycznym ciężar szeroko pojętych szkoleń sędziowskich powinien skupiać się na organie wskazanym w pkt. 1.3 Karty – to jest organie niezależnym od władzy wykonawczej i ustawodawczej. Trafny staje się przy tym pogląd, iż podmiotem odpowiedzialnym za szkolenia sędziowskie we wskazanym wyżej szerokim sensie nie powinien być organ podległy władzy wykonawczej. Powinien być to organ składający się co najmniej w połowie z sędziów wybranych przez sędziów - organem takim w Polskim systemie państwowym jest Rada.

Z kolei tłumaczenie na język polski pkt 1.3 Karty zamieszczone na stronie internetowej Rady Europy⁹ także nie odpowiada w pełni treści oryginału, jedynie w treści memorandum wyjaśniającego poprawnie został przetłumaczony zwrot „intervention of a body independent from the executive and the legislature” jako „interwencję organu niezależnego od organów władzy wykonawczej i ustawodawczej”.

Nieściśle przetłumaczenie Karty (wskazywanej jako dokument dotyczący europejskich standardów prawnych dotyczących sędziów) stanowiło, przyczynę do sformułowania projektu i uchwalenia UKSSiP oddającej pełnię kompetencji w zakresie

6 *vide* Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 maja 2009 r. (Nr KRS 020-11/1-09) dotyczące ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. Nr 26, poz. 157)

7 Ustawy muszą gwarantować organizowanie dla wybranych kandydatów szkolenia, które przygotowuje ich do właściwego wykonywania obowiązków sędziego, a którego koszty pokrywa państwo. Muszą też zawierać postanowienia, dotyczące prawa organu, o którym mowa w pkt. 1.3, do zapewnienia właściwego programu szkolenia i takiej jego organizacji, które pozwolą zrealizować wymagania otwartego umysłu, fachowości i bezstronności - elementów związanych z wykonywaniem obowiązków sędziego. | The statute ensures by means of appropriate training at the expense of the State, the preparation of the chosen candidates for the effective exercise of judicial duties. The authority referred to at paragraph 1.3 hereof, ensures the appropriateness of training programmes and of the organization which implements them, in the light of the requirements of open-mindedness, competence and impartiality which are bound up with the exercise of judicial duties.

8 W ustawach dotyczących sędziów muszą być zawarte gwarancje stałego utrzymywania i poszerzania poziomu ich wiedzy w zakresie techniki, socjologii kultury, w obszarach niezbędnych do wykonywania przez nich obowiązków, poprzez dostęp do szkoleń organizowanych przez państwo i na jego koszt z jednoczesnym poszanowaniem zasad o których mowa w pkt 2.3. | The statute guarantees to judges the maintenance and broadening of their knowledge, technical as well as social and cultural, needed to perform their duties, through regular access to training which the State pays for, and ensures its organization whilst respecting the conditions set out at paragraph 2.3 hereof.

9 http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/legal_professionals/judges/instruments_and_documents/Charter%20Poland.pdf

wstępnych i ustawicznych szkoleń sędziowskich władzy wykonawczej. Wyposażenie Rady w nieadekwatne środki wpływu na Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury wynika ze zniekształconego rozumienia roli i charakteru organu wymienionego w pkt. 1.3 Karty. Efektem tego stało się powierzenie szkoleń sędziowskich jednostce podległej Ministrowi Sprawiedliwości, zamiast organowi niezależnemu od władzy wykonawczej i ustawodawczej - Radzie.

W związku z tym zasadnym byłoby nadanie Radzie stosownych uprawnień względem wykonywanych przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury zadań. Do tych uprawnień należą: opiniowanie programów szkolenia na aplikacji ogólnej i sędziowskiej, zakres i sposób przeprowadzania konkursów na aplikację ogólną oraz przeprowadzania egzaminów sędziowskich, programów i przebiegu stażu na stanowiskach asystenta sędziego i referendarza sądowego, szkolenia i doskonalenia zawodowego sędziów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów, kuratorów sądowych, urzędników sądów oraz programów realizowania innych zadań związanych z doskonaleniem kadr sądów przygotowywanych przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury oraz rozpatrywanie sprawozdania z realizacji tych programów.

Także memorandum wyjaśniające do Karty zawiera wytyczne odnośnie do instrumentów jakie powinien posiadać organ z pkt. 1.3 Karty. Konkretyzuje przy tym, że organ ten powinien posiadać stosowne środki, a zasady ustanowione w ustawie „muszą konkretyzować procedurę nadzoru przez ten organ odnośnie omawianych wymogów dotyczących programów i ich wdrażania przez organy szkoleniowe¹⁰. Podkreślić należy, że Kryteria wskazane w pkt 1.3 Karty w polskim systemie prawnym spełnia jedynie Rada.

W tym kontekście dla pełniejszej realizacji zadania wynikającego z art. 186 ust. 1 ustawy zasadniczej wyznaczonemu Radzie proponuje się wprowadzić zasadę, że zalecenia zawarte w opiniach o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 6 UKRS mają charakter wiążący.

Art. 1 pkt 3 projektu

Projektowana treść art. 4 UKRS stanowi konsekwencję wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 kwietnia 2008 roku sygn. akt K 40/07 stwierdzającego

¹⁰ http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/legal_professionals/judges/instruments_and_documents/Charter%20Poland.pdf

niezgodność art. 4 ust. 2 UKRS, w części obejmującej zwrot „Przedstawiciel może wyrażać stanowisko w każdej sprawie” z art. 2 i art. 187 ust. 1 i 4 Konstytucji. W obecnym stanie prawnym wątpliwości budzi przydatność tak „upoważnionego przedstawiciela”. W praktyce wymienione w art. 4 ust. 1 organy nie korzystają z możliwości wyznaczania swojego przedstawiciela. Dlatego proponuje się zrezygnowanie z tego rozwiązania, prawnego które obecnie zawarte jest w ust. 2 i nadanie nowego brzmienia art. 4.

Art. 1 pkt 4 projektu

Zmiana art. 10 ust. 1 pkt 4 UKRS w stosunku do obecnie obowiązującego przepisu polega na wykreśleniu z katalogu przesłanek wygaśnięcia mandatu członka Rady faktu zgłoszenia jego kandydatury na inne stanowisko sędziowskie. Projekt zakłada powrót do treści tego przepisu sprzed zmiany przez art. 1 pkt 6 ustawy z dnia 16 marca 2007 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 73 poz. 484).

W związku z wprowadzeniem w projektowanym art. 12 ust. 4a pkt 1 UKRS zasady wyłączenia członka z mocy prawa w sprawach, które jego dotyczą, celowe jest ograniczenie przesłanki wygaśnięcia mandatu członka Rady z art. 10 ust. 1 pkt 4 UKRS do okoliczności powołania go na inne stanowisko sędziowskie, z jednym wyjątkiem: powołania sędziego sądu rejonowego na stanowisko sędziego sądu okręgowego. Wyjątek ten jest uzasadniony brzmieniem art. 7 ust. 4 i art. 8 ust. 2 UKRS – faktem wyboru 8 członków Rady przez zebranie przedstawicieli zgromadzeń ogólnych sędziów okręgów, które składa się z przedstawicieli zgromadzeń ogólnych sędziów okręgu – sędziów sądów rejonowych i sędziów sądów okręgowych. Powołanie sędziego sądu rejonowego na stanowisko sędziego sądu okręgowego nie wiąże się zatem z zerwaniem więzi z dokonującym wyboru organem przedstawicielskim.

Art. 1 pkt 5 projektu

Zmiany w art. 11 UKRS polegają na wprowadzeniu do treści ustawy niezbędnej części szczegółowych przepisów z § 2 i 3 rozporządzenia w zmodyfikowanej wersji i stanowią pośrednio realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 listopada 2009

roku sygn. akt K 62/07. Nadto projekt zakłada, iż:

- członkowie Prezydium Rady nie mogą sprawować swoich funkcji dłużej niż dwie kadencje (przedmiotowe ograniczenie w aktualnym stanie prawnym dotyczy wprost tylko przewodniczącego i wiceprzewodniczących),
- do kompetencji przewodniczącego Rady dodane zostanie uprawnienie do przedstawiania Radzie wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy (*vide* projektowany art. 13a UKRS) oraz do wydawania zarządzeń o sprostowaniu oczywistych omyłek pisarskich w uchwałach Rady i ich uzasadnieniach (w aktualnym stanie prawnym brak jest konkretnej podstawy dla dokonywania tego rodzaju korekty w tych dokumentach, co spowalnia prace Rady poprzez uniemożliwienie korekty oczywistych omyłek pisarskich powstałych na etapie technicznego przygotowania – np. przepisywania - dokumentów).

Art. 1 pkt 6 projektu

Projektowane art. 11a-11d UKRS wprowadzają do ustawy odpowiednio zmodyfikowaną regulację zawartą obecnie w § 4 - 7 rozporządzenia i stanowią pośrednio realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 listopada 2009 roku sygn. akt K 62/07.

Art. 11a UKRS dotyczy przypadków zwolnienia stanowiska przez członków Prezydium Rady i uzupełnienia tych stanowisk. Obecnie zbliżona regulacja zawarta jest w § 4 rozporządzenia.

Art. 11b UKRS (wprowadza do ustawy odpowiednio zmodyfikowaną regulację zawartą obecnie w § 5 rozporządzenia) odnosi się do kwestii procedury wyboru rzecznika dyscyplinarnego sędziów sądów powszechnych i także - w związku z projektowaną treścią art. 2 ust. 1 pkt 6 UKRS – wyboru rzecznika dyscyplinarnego sędziów sądów wojskowych.

Art. 11c UKRS (wprowadza do ustawy odpowiednio zmodyfikowaną regulację zawartą obecnie w § 6 rozporządzenia) przewiduje szereg zmian w porównaniu do aktualnie obowiązującego rozporządzenia dotyczących stałych komisji Krajowej Rady Sądownictwa:

- do spraw odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów (projekt

konkretyzuje relację między wnioskiem komisji a decyzją Rady o żądaniu podjęcia czynności dyscyplinarnych i zaskarżania orzeczeń sądów dyscyplinarnych i rzeczników dyscyplinarnych oraz wznowienia postępowania dyscyplinarnego),

- budżetowej (projekt dodaje zadanie projektowania uchwały zawierającej wniosek, o którym mowa w art. 178 § 3 USP tj. wniosku o opracowanie projektu planu dochodów i wydatków sądów powszechnych oraz uwag i zastrzeżeń do projektów planów finansowych przedkładanych przez dyrektorów sądów apelacyjnych; nadto proponuje się nadać nowe brzmienie przepisowi dotyczącemu badania oświadczeń majątkowych prezesów sądów apelacyjnych oraz prezesów wojskowych sądów okręgowych z uwagi na związanie wskazywanym w nim terminem Rady nie zaś komisji – zob. art. 87 § 4 USP),
- do spraw wizytacji i lustracji (projekt likwiduje zawężenie możliwości podejmowania działań przez tą komisję jedynie w zakresie indywidualnych spraw podlegających rozpatrzeniu przez Radę oraz dookreśla, iż komisja przygotowuje projekt uchwały, a decyzja należy do Rady),
- do spraw etyki zawodowej sędziów (dookreślenie, iż komisja przygotowuje projekt uchwały, a decyzja należy do Rady).

Art. 11c ust. 2 UKRS (wprowadza do ustawy odpowiednio zmodyfikowaną regulację zawartą obecnie w § 6 ust. 2 rozporządzenia) umożliwi Radzie powoływanie innych komisji problemowych.

Art. 11d UKRS (wprowadza do ustawy odpowiednio zmodyfikowaną regulację zawartą obecnie w § 7 rozporządzenia) dotyczy używania przez Radę pieczęci z wizerunkiem godła Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 1 pkt 7 projektu

Zmiany w art. 12 w ust 4 UKRS stanowią wykonanie wyroku Trybunału

Konstytucyjnego z dnia 16 kwietnia 2008 roku sygn. akt K 40/07 stwierdzającego niezgodność art. 12 ust. 4 UKRS w części obejmującej zwrot „w głosowaniu jawnym” z art. 2 i art. 186 ust. 1 Konstytucji. Ponadto w dodanych ust. 4a-4c tego artykułu proponuje się wprowadzenie otwartego katalogu przesłanek wyłączenia członka Rady z mocy prawa oraz na jego żądanie lub na wniosek z udziału w sprawach, w których jego udział sprzeciwiałby się regułom obiektywnego postępowania. Obecna ustawa nie zawiera takich rozwiązań, co stanowi ewidentną lukę systemową, godzącą w obiektywizm decyzji podejmowanych przez Radę.

Propozycje zawarte w projektowanym ust. 6 art 12 nawiązują do argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 listopada 2009 roku sygn. akt K 62/07. W ust. 6 niniejszego przepisu przewiduje się, iż szczegółowe określenie trybu działania Rady określi ona w regulaminie. Wskazać należy, że „szczegółowe, wewnętrzne zasady obradowania danego organu kolegialnego, do których należą m.in. zasady dotyczące zwoływania posiedzeń, prowadzenia obrad i porządku głosowania oraz szczegółowe prawa i obowiązki członków organu kolegialnego związane z udziałem w obradach” mogą zostać przekazane „do unormowania w regulaminie danego organu, w ramach przyznanej mu przez prawo autonomii regulaminowej” (w/w wyrok oraz wyrok z 14 kwietnia 1999 r., sygn. K. 8/99). W konsekwencji przeniesienia części rozwiązań zawartych w rozporządzeniu, wydanym na podstawie art. 12 ust. 6 UKRS do ustawy, zaś materii wewnętrznej do regulaminu wydawanego przez Radę, proponuje się rezygnację z wydawania do ustawy aktu wykonawczego w postaci rozporządzenia Prezydenta RP.

Art. 1 pkt 8 projektu

Projekt uzupełnia ustawę o przepisy dotyczące postępowania Rady w sprawach indywidualnych, wykonując wytyczne wskazane w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 listopada 2009 roku sygn. akt K 62/07 (określenie podstawowych zasad procedury niezbędnej do realizacji kompetencji Rady).

Art. 12a – 12h UKRS (wprowadzają do ustawy odpowiednio zmodyfikowaną regulację zawartą obecnie w § 14 – 20 i 22 rozporządzenia) regulują kwestie ogólne procedury postępowania Rady w sprawach indywidualnych takie jak doręczanie pism, wydawanie zarządzeń przygotowujących sprawę do rozpoznania (ewentualne uzupełnienie

wniosku, zażądanie akt osobowych itp.). Projekt ustanawia, odnośnie do przedstawiania akt osobowych obowiązek po stronie właściwego organu do ich niezwłocznego przedstawiania.

Kolejne projektowane przepisy uzupełniają ustawę o przepisy dotyczące kryteriów wstępnej oceny kandydatów na stanowiska sędziowskie dokonywanej przez prezesów sądów, wykonując tym samym wyrok z dnia 29 listopada 2007 roku sygn. akt SK 43/06, także zgodnie z sugestiami zawartymi w uzasadnieniu tego wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Projekt w art. 12i – 12j konkretyzuje kryteria selekcji kandydatów wprowadzając typowo konkursową procedurę naboru do służby publicznej – na stanowiska sędziowskie.

Art. 12i – 12k UKRS (wprowadzają do ustawy odpowiednio zmodyfikowaną regulację zawartą obecnie w § 23 rozporządzenia) dotyczą wprost rozpatrywania i oceny kandydatur do pełnienia urzędu sędziowskiego i kryteriów oceny kandydatów:

- art 12i UKRS wskazuje zbiorczo dokumentację na podstawie, której dokonywana jest ocena konkretnych kandydatów do pełnienia urzędu sędziowskiego (oprócz tejże dokumentacji dodatkowym instrumentem dla oceny kandydata jest możliwość przeprowadzenia rozmowy – *vide* projektowany art. 12f UKRS). Katalog dokumentów, jakie mogą być dołączone przez kandydata, celem maksymalnej obiektywizacji jego oceny, nie został zamknięty (projektowany ust. w 2 art. 12i UKRS). Z uwagi na znaczenie dla procedury naboru przewiduje się dodatkowo załączanie opinii służbowych/zawodowych przełożonych lub organu samorządu zawodowego (podkreślić należy, zważywszy na wyraźnie kształtującą się koncepcję urzędu sędziowskiego jako korony zawodów prawniczych, wagę opinii samorządów zawodowych),
- art. 12j UKRS zakłada, iż ocena wstępnie przeprowadzana przez prezesa (lub innego sędziego właściwego sądu albo sędziego wizytatora) ma polegać na analizie każdego kandydata pod względem posiadanych przez niego predyspozycji do pełnienia urzędu sędziowskiego obejmującej:
 - 1) staż pracy oraz pełnione funkcje, osiągnięcia zawodowe, w tym publikacje (pozwoli to ocenić doświadczenie życiowe kandydata, poziom jego wiedzy prawniczej zarówno w wymiarze praktycznym jak i teoretycznym),
 - 2) analizę wybranych dokumentów, w tym pism procesowych

sporządzonych przez kandydata w okresie ostatnich 3 lat (dostarczając tym samym aktualnych, dokładnych informacji na temat wykonywanej przez kandydata pracy),

- 3) terminowość podejmowania czynności (czynnik szczególnie ważny dla kandydatów aspirujących do urzędu sędziowskiego, którego piastowanie odbywa się pod presją czasu, a zaniedbania w tym zakresie wiążą się z odpowiedzialnością odszkodowawczą Państwa),
- 4) kulturę osobistą, umiejętność podejmowania decyzji i samodzielnej organizacji pracy, stosunek do innych osób, w tym współpracowników, a także informacje o zachowaniu kandydata w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz informacje o aktywności społecznej (jako niezbędne cechy każdego sędziego umożliwiające mu efektywną pracę w złożonych strukturalnie zespołach sądowych, a także zbliżające sąd do obywatela) ,
- 5) informacje dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej i służbowej (jako dodatkowy element zabezpieczający prawo obywatela do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez wykwalifikowanego i pozytywnie zweryfikowanego w praktyce sędziego).

Art. 12j ust. 3 UKRS zakłada dodatkowo, że kandydaci będący sędziami, ze względu na specyfikę pracy sędziego sprawującego aktywnie piastowany urząd i generowane w toku tej pracy materiały statystyczne będą oceniani z uwzględnieniem tych materiałów. Konieczne stało się konkretne ich wskazanie, co służyć ma podtrzymaniu przejrzystości awansu zawodowego. Z tych względów w stosunku do tej kategorii kandydatów projekt zakłada objęcie oceną kwalifikacji przeprowadzaną przez prezesa (lub innego sędziego właściwego sądu albo sędziego wizytatora) dodatkowo takich elementów:

- 1) obciążenie pracą i efektywność w załatwianiu spraw (czynnik szczególnie istotny w przypadku porównywania kandydatów będących sędziami w jednostkach różnie obciążonych wpływem - zarówno jeśli chodzi o jego rozmiar jak i strukturę oraz obciążonych wykonywaniem pełnionych funkcji),
- 2) stabilność orzecznictwa (jako miernik jakości wydawanych orzeczeń),
- 3) terminowość podejmowania czynności sądowych, w tym sporządzania uzasadnień (będącą podstawowym przejawem poziomu organizacji pracy, umiejętności szybkiego podejmowania decyzji oraz sprawnego funkcjonowania w strukturach

- sądowych),
- 4) przebieg pracy w czasie delegacji w innym sądzie (weryfikacja możliwości sprostania obowiązkom w innej jednostce organizacyjnej sądownictwa),
 - 5) informacje dotyczące rozpoznanych skarg w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179 poz. 1843 ze zm.) - stanowiące dodatkowy materiał dla oceny efektywności pracy sędziego,
 - 6) informacje dotyczące zwróconych uwag i wytkniętych uchybień, określonych w odrębnych przepisach¹¹ (dla ujawnienia przypadków dokonania rażących błędów w trakcie pełnienia obowiązków sędziowskich).

W związku z podobieństwem materiałów statystycznych wskazanych w art. 12j ust. 3 UKRS do dotyczących pracy referendarzy sądowych oraz prokuratorów pożądane jest odpowiednie stosowanie tego przepisu do tych kategorii kandydatów (projektowany art. 12j ust. 4 UKRS).

Art. 12k UKRS umożliwia kandydatowi do pełnienia urzędu sędziowskiego złożenie w terminie dwóch tygodni od daty zapoznania się z dokumentacją pisemnych uwag i zastrzeżeń.

Art. 12l – 12m UKRS (wprowadzają do ustawy odpowiednio zmodyfikowaną regulację zawartą obecnie w § 25 i 26 rozporządzenia) określają szczegółowe zasady rozpatrywania i rozstrzygania wniosków w przedmiocie przeniesienia sędziego w stan spoczynku. Na szczególną uwagę zasługuje projektowany art. 12l ust. 2 pkt 1 UKRS związany z proponowanym wprowadzeniem § 3a do art. 70 USP.

Art. 12n – 12o UKRS (wprowadzają do ustawy odpowiednio zmodyfikowaną regulację zawartą obecnie w § 28 i 29 rozporządzenia) dotyczą wniosków w przedmiocie stwierdzenia okoliczności wymienionych w art. 7 ust. 1 pkt 1-5, ust. 2 i ust. 3 oraz w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1997 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 1998 r. Nr 98, poz. 607 ze zm.).

¹¹ art. 37 § 4 oraz 40 § 1 USP

Art. 1 pkt 9 projektu

Projektowana redakcja art. 13 UKRS porządkuje dotychczas obowiązujący przepis, którego konstrukcja zakładała brak odwołania od uchwał Rady w sprawach określonych w art. 2 ust. 1 pkt 2 i 3 UKRS. Projektowany przepis stanowi pośrednio realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2008 roku sygn. SK 57/06 i dotyczy sporządzania uzasadnień do uchwał w sprawach indywidualnych. Projekt nie przewiduje wyodrębnienia regulacji odnośnie sporządzania uzasadnień do uchwał w sprawach indywidualnych dotyczących rozpatrzenia i oceny kandydatur do pełnienia urzędu sędziowskiego, gdyż skutkiem wskazanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest rozszerzenie możliwości wniesienia odwołania od tego rodzaju uchwały Rady.

Ponadto projekt zakłada ustawowe (dotychczas wyprowadzane z natury tejże kompetencji) wykluczenie możliwości odwołania w sprawach określonych w art. 10a ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39 ze zm.).

Art. 1 pkt 10 projektu

Art. 13a UKRS (wprowadza do ustawy odpowiednio zmodyfikowaną regulację zawartą obecnie w § 10 rozporządzenia) w ust. 2, 3 i 4 dotyczy możliwości ponownego rozpatrzenia sprawy w razie ujawnienia nowych okoliczności. Ponowne rozpatrzenie sprawy ma mieć zastosowanie z urzędu lub na wniosek zainteresowanej osoby. Nadto projektowany ust. 3 konkretyzuje uprawnienie Prezydenta RP do formułowania wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w sprawie dotyczącej powołania do pełnienia urzędu sędziowskiego (dotychczas brak było bezpośredniej podstawy dla tego rodzaju wniosku Prezydenta, co sprzyjało trudnościom w uzyskaniu odpowiedniej efektywności postępowania przed Radą dotyczącego powołania do pełnienia urzędu sędziowskiego). Projektowany art. 13a ust. 2 zd. 2 wyklucza możliwość ponownego rozpatrzenia sprawy po powołaniu przez Prezydenta RP kandydata przedstawionego przez Radę.

Dotychczasowe, kategoryczne brzmienie art. 12 ust. 4 UKRS wymagającego, dla ważności uchwał Rady bezwzględnej większości głosów wywoływało szereg wątpliwości i trudności praktycznych. Z tego względu projektowany art. 13a ust. 5 UKRS określa, iż nieotrzymanie przez kandydata wymaganej większości głosów jest równoznaczne z

podjęciem uchwały w sprawie nieprzedstawienia wniosku o powołanie kandydata do pełnienia urzędu sędziowskiego.

Projektowany art. 13a ust. 6 UKRS dotyczy powtórzenia głosowania (wprowadzając do ustawy odpowiednio zmodyfikowaną regulację zawartą obecnie w § 10 ust. 4 rozporządzenia), ust. 1 i 7 zaś kwestii podejmowania uchwał, dokonywania wyboru i ustalania wyników głosowania.

Art. 1 pkt 11 projektu

Art. 15 ust. 1 zd. 2 UKRS po proponowanej zmianie określi, iż Rada zapewnia warunki działania na równi rzecznikowi sędziów sądów powszechnych jak i rzecznikowi dyscyplinarnemu sędziów sądów wojskowych. Dotychczasowe brzmienie tego przepisu w połączeniu z art. 40 § 4 USW określa jedynie, iż rzecznik dyscyplinarny sędziów sądów wojskowych działa przy Radzie, bez konkretyzacji czy Rada zapewnia warunki działania temu rzecznikowi tak jak rzecznikowi sędziów sądów powszechnych czy też nie.

Art. 2

Zmiany w ustawie – Prawo o ustroju sądów wojskowych ograniczają się do realizacji konsekwencji wprowadzenia projektowanego art. 2 ust. 1 pkt 6 UKRS.

Art. 3

Pierwsza z proponowanych zmian w USP polega na uchyleniu art. 59. Uprawnienie Ministra Sprawiedliwości do zgłaszania kandydatów na każde wolne stanowisko sędziowskie wydaje się być niekompatybilne z obecnie obowiązującą zasadą równego traktowania kandydatów do pełnienia urzędu sędziowskiego.

Z kolei projektowany art 70 § 3a USP zrówna sytuację prawną sędziego w zakresie prawa do wniesienia sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika do komisji lekarskiej z prawami ogółu zabezpieczonych emerytalnie (zob. np. art. 14 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Wprowadzenie zmiany w treści art. 77 § 2 USP polegające na związaniu Ministra Sprawiedliwości wnioskiem przewodniczącego Rady na delegowanie sędziego za jego zgodą do pełnienia czynności w Biurze Rady odpowiada konstytucyjnemu umocowaniu Krajowej Rady Sądownictwa jako organu niezależnego od legislatury i egzekutywy (np. pkt 1.3 Karty: „*In respect of every decision affecting the selection, recruitment, appointment, career progress or termination of office of a judge, the statute envisages the intervention of an authority independent of the executive and legislative powers within which at least one half of those who sit are judges elected by their peers following methods guaranteeing the widest representation of the judiciary.*”). Z racji rozbieżności pomiędzy dostępnymi tłumaczeniami na język polski zamieszczonymi na stronach www Ministerstwa Sprawiedliwości¹² oraz na stronach www Rady Europy¹³ koniecznym było zamieszczenie tekstu tego przepisu w wersji oryginalnej¹⁴ (zob. uzasadnienie do art. 1 pkt 2 projektu).

Art. 4

Z racji zaprojektowania przedstawionych wyżej przepisów z naciskiem na możliwość ich zastosowania także do postępowań wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie projektowanej ustawy zasadne jest sformułowanie powyższego przepisu przejściowego w proponowanym brzmieniu.

Art. 5

Umożliwienie powołanym członkom Prezydium Rady kontynuowanie kadencji do końca ich okresu dodatkowo ułatwi wprowadzenie projektowanej ustawy w życie.

Art. 6

Zważywszy na uzasadnienie art. 4 i 5 projektu wprowadzenie niniejszej ustawy w życie nie wymaga długiego okresu *vacatio legis*.

¹² http://ms.gov.pl/ue_koop/re_ekuzds.doc

¹³ http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/legal_professionals/judges/instruments_and_documents/Charter%20Poland.pdf

¹⁴ http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/legal_professionals/judges/instruments_and_documents/charte%20eng.pdf